

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 504/2024-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], narodeného [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 10/20, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2Co/14/2020-174 z 26. januára 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/344/2021 z 19. júla 2023 vo výroku o odmietnutí dovolania takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

2. V doplnení ústavnej sťažnosti doručенom 2. júla 2024 sťažovateľ ústavnému súdu navrhol nariadiť dočasné opatrenie spočívajúce v uložení povinnosti súdnemu exekútorovi zdržať sa vykonania exekúcie na základe exekučných titulov, ktorými sú rozsudky všeobecných súdov v sťažovateľovom spore. Sťažovateľ ústavnú sťažnosť doplnil aj ďalším podaním doručенým ústavnému súdu 12. septembra 2024.

II.

Skutkové východiská

3. Okresný súd Svidník (ďalej len „okresný súd“) uložil rozsudkom z 8. októbra 2019 sťažovateľovi ako žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 11 000 eur s úrokom z omeškania z uvedenej sumy od 1. januára 2016 do zaplatenia. Skutkovo okresný súd ustálil, že v konaní nebola medzi sporovými stranami sporná existencia pôžičky, ktorú potvrdzovala aj listina označená ako uznanie

dlhu z 26. novembra 2015 s tým, že požičanú sumu sa sťažovateľ zaviazal zaplatiť do 31. decembra 2015. Okresný súd sa nestotožnil s argumentáciou sťažovateľa vo vzťahu k dohode o uznaní dlhu, podľa ktorej sa touto dohodou mali riešiť vzťahy údajného nedoplatku – vyčíslených nákladov spoločnosti ELEKTROMONT J.M.P., s. r. o. (jej spoločníkom a konateľom bol žalobca), proti Sociálnemu domu ANTIC, n. o. (štatutárnym orgánom bol sťažovateľ). Okresný súd nepovažoval za preukázané, že by išlo o pôžičku medzi ELEKTROMONT J. M. P., s. r. o., a Sociálnym domom ANTIC, n. o. Predmetom konania je pôžička ako občianskoprávny vzťah medzi žalobcom a sťažovateľom, ktorý prijatie tejto pôžičky nespochybnil. Stavebné práce na Sociálnom dome ANTIC, n. o., patria do roviny obchodnoprávnych vzťahov a nesúvisia s týmto konaním. Okresný súd poukázal aj na § 558 Občianskeho zákonníka a konštatoval, že poskytnutie pôžičky a uznanie dlhu bolo vykonané v jeden deň (26. novembra 2015), strany sporu sa dohodli na poskytnutí pôžičky a toto preniesli aj do písomnej formy uznania záväzku žalovaného. Preto žalobe vyhovel.

4. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom potvrdil prvoinštančný rozsudok vo výroku o povinnosti sťažovateľa zaplatiť žalobcovi istinu 11 000 eur s úrokom z omeškania z uvedenej sumy od 14. decembra 2017 do zaplatenia. Vo zvyšnej časti zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu zamietol. Stotožnil sa so skutkovými a právnym závermi okresného súdu. Doplnil, že nebola preukázaná obrana sťažovateľa o zrušení časti záväzku zo spomínanej zmluvy o pôžičke dohodou strán tak, ako to predpokladá § 572 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka. Žalobca popieral existenciu takejto dohody a vylúčil v tejto súvislosti akékoľvek stretnutie so sťažovateľom. Pokiaľ ide o výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ], išlo o zamestnankyňu a zároveň blízku príbuznú sťažovateľa, aj z tohto aspektu je potrebné hodnotiť jej výpoveď, ktorá navyše bola vyjadrená len vo všeobecnej rovine (... žalobcovi boli vyčíslené náklady vo výške cez 7 000 eur,... žalobca to uznal...) a z jej obsahu nemožno vyvodiť nepochybný záver, že žalobca skutočne súhlasil so zrušením časti záväzku sťažovateľa či zaplatením zvyšku dlhu v bližšie nekonkretizovaných splátkach, pokiaľ ide o ich prípadnú výšku a obdobie. Zmluva o pôžičke nebola uzatvorená v písomnej forme a nebola preukázaná nepochybná dohoda o dobe splnenia tohto dlhu (podľa žalobcu nejde o nárok z dohody o uznaní dlhu, ale zo zmluvy o pôžičke). Rovnako sťažovateľ nepreukázal dohodu o ponechaní doby plnenia na jeho vôli. Za tejto situácie bol sťažovateľ povinný plniť po tom, čo ho žalobca o to požiadal (§ 563 Občianskeho zákonníka). Za výzvu na plnenie bolo potrebné považovať žalobu, ktorá bola sťažovateľovi doručená 13. decembra 2017. Nasledujúcim dňom sa sťažovateľ dostal do omeškania a žalobcovi od tohto obdobia patrí nárok na úroky z omeškania.

5. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Poukazoval na rozdielnosť výrokov o úrokoch z omeškania z dôvodu, že tieto sú explicitným vyjadrením rozdielnosti skutkových záverov okresného súdu a krajského súdu týkajúcich sa obsahu zmluvy o pôžičke. Zatiaľ čo okresný súd považoval obsah uznania dlhu vrátane lehoty splatnosti dlhu za obsah zmluvy o pôžičke, krajský súd dospel zjavne k odlišnému skutkovému zisteniu, keď obsah zmluvy o pôžičke neodvodzoval od písomnosti označenej ako uznanie dlhu, ale vytvoril si svoju vlastnú konštrukciu a to, že je nesporné z vykonaného dokazovania, že k odovzdaniu peňazí došlo, že išlo o pôžičku, pričom v konaní nebolo preukázané, že by medzi účastníkmi tohto právneho úkonu došlo k dohode o splatnosti dlhu.

Za týchto okolností rozhodnutie krajského súdu priamo porušuje právo sťažovateľa vyjadriť sa podľa § 382 CSP k možnému použitiu § 563 Občianskeho zákonníka.

6. Sťažovateľ tiež namietal, že krajský súd pri hodnotení dôkazov nebral zreteľ na výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ], ktorá potvrdila tvrdenia sťažovateľa o tom, že medzi ním a žalobcom došlo v novembri 2017 k stretnutiu, na ktorom došlo k dohode o zrušení záväzku sťažovateľa voči žalobcovi v rozsahu 7 000 eur, pričom zvyšnú časť záväzku mal sťažovateľ uhradiť žalobcovi v splátkach, ktorých lehota a výška bola ponechaná na vôli sťažovateľa. Krajský súd spochybnil hodnovernosť výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ] konštatovaním, že ide o zamestnankyňu a blízku príbuznú sťažovateľa, bez toho, aby existoval akýkoľvek konkrétny dôkaz, ktorý by pravdivosť svedeckej výpovede spochybňoval.

7. Najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok krajského súdu vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu v časti úroku z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 11 000 eur od 14. decembra 2017 do zaplatenia, a v súvisiacom výroku o trovách konania. Vo zvyšnej časti dovolanie odmietol. Stotožnil sa s námietkou sťažovateľa o porušení § 382 CSP krajským súdom, preto zrušil potvrdzujúci výrok rozsudku krajského súdu. Dovoláciu námietku týkajúcu sa hodnotenia svedeckej výpovede s prepojením na ustálenie skutkového stavu predmetného sporu však s poukazom na ustálenú dovoláciu judikatúru nepovažoval za spôsobilú založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. V tejto časti preto dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

III.

Argumentácia sťažovateľa

8. K napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ zdôrazňuje, že zatiaľ čo okresný súd považoval obsah uznania dlhu vrátane lehoty splatnosti dlhu za obsah zmluvy o pôžičke, krajský súd dospel zjavne k odlišnému skutkovému zisteniu, keď obsah zmluvy o pôžičke neodvodzoval od písomnosti označenej ako uznanie dlhu, ale vytvoril si svoju vlastnú konštrukciu, a to, že je nesporné z vykonaného dokazovania, že k odovzdaniu peňazí došlo, že išlo o pôžičku, pričom v konaní nebolo preukázané, že by medzi účastníkmi tohto právneho úkonu došlo k dohode o splatnosti dlhu. Je teda nesporné, že krajský súd dospel k iným skutkovým zisteniam ako okresný súd v otázke obsahu zmluvy o pôžičke vrátane jej obsahu vzťahujúceho sa na splatnosť dlhu sťažovateľa. Napriek tomu nepostupoval v súlade s § 384 ods. 1 a § 385 ods. 1 CSP, keď nezopakoval na nariadenom pojednávaní dokazovanie sám, čím zároveň porušil práva sťažovateľa byť prítomný pri vykonávaní dôkazov a vyjadriť sa k dokazovaniu. Na uvedené pochybenie nadväzuje ďalšie, spočívajúce v porušení povinnosti krajského súdu vyzvať podľa § 382 CSP strany na možné použitie zákonného ustanovenia, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité (v tomto prípade § 563 Občianskeho zákonníka).

9. Sťažovateľ ďalej dôvodí, že podľa okresného súdu svedkyňa [REDAKOVANÉ] nepriamo potvrdila, že dohoda o zániku záväzku sťažovateľa voči žalobcovi nebola vyhotovená v písomnej forme, hoci v písomnej forme uzavretá byť mala, a to vzhľadom na písomnú formu uznania dlhu, ktoré bolo podľa okresného súdu písomnou zmluvou o pôžičke. Krajský súd však dospel k iným skutkovým zisteniam, a to takým, že medzi žalobcom a sťažovateľom bol uzatvorený reálny kontrakt, zmluva o pôžičke, pri ktorej nedošlo k dohode o čase plnenia. Z uvedeného teda vyplýva, že požiadavka

na uzatvorenie dohody o zrušení záväzku v písomnej podobe je irelevantná, keďže písomná forma takejto dohody je predpísaná len za predpokladu záväzku dojednaného písomne. Za týchto okolností bolo povinnosťou krajského súdu vyrovnáť sa vo svetle tohto skutkového zistenia nanovo s dôkaznou situáciou vzťahujúcou sa na zánik dlhu a splatnosť dlhu, a to vyhodnotením vykonaného dokazovania. Sťažovateľ v tejto súvislosti prezentuje názor, podľa ktorého výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ] preukazovala jeho tvrdenie o čiastočnom zániku dlhu na základe dohody. Krajský súd však spochybnil hodnovernosť predmetnej svedeckej výpovede konštatovaním, že ide o zamestnankyňu a blízku príbuznú sťažovateľa, bez toho, aby existoval akýkoľvek konkrétny dôkaz, ktorý by pravdivosť svedeckej výpovede spochybňoval. Takýto postup podľa sťažovateľa porušuje jeho právo na spravodlivý proces.

10. Voči napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ tvrdí, že podľa najvyššieho súdu dôvodom, z ktorého sťažovateľ vyvodzoval prípustnosť a dôvodnosť dovolania, bolo nedostatočné zistenie skutkového stavu veci. To však podľa sťažovateľa nezodpovedá skutočnosti, keďže podstatnú časť svojej argumentácie pred krajským súdom a následne aj v dovolacom konaní založil na nesprávnom posúdení dôkazného bremena. Uznesenie najvyššieho súdu je preto nezrozumiteľné, a tým aj porušujúce označené práva sťažovateľa.

11. Najvyšší súd takmer doslova zopakoval hodnotenie výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ] krajským súdom, a to bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom reagoval na dovoláciu argumentáciu sťažovateľa podopretú judikatúrou ústavného súdu.

12. Vnútornú rozpornosť uznesenia najvyššieho súdu vidí sťažovateľ aj v tom, že záver okresného sudu o splatnosti dlhu dohodnutej do 31. decembra 2015 je podľa najvyššieho súdu skutkovým zistením, ale na druhej strane použitie § 563 Občianskeho zákonníka krajským súdom označuje za „iné právne závery“.

13. V podaní doručenom ústavnému súdu 12. septembra 2024 sťažovateľ uviedol, že v ústavnej sťažnosti namietal aj to, že kým najvyšší súd jeho dovolaniu pre porušenie § 382 CSP postupom krajského súdu vyhovel v časti týkajúcej sa príslušenstva žalovanej pohľadávky (určenie okamihu vzniku omeškania), neposkytol sťažovateľovi rovnakú ochranu v časti istiny. To bolo jeho povinnosťou vzhľadom na neoddeliteľnú spätosť istiny a nároku na úroky z omeškania.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K napadnutému rozsudku krajského súdu:

14. Z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd nemá právomoc preskúmať napadnutý rozsudok krajského súdu v časti tvorenej sťažnostnou kritikou porušenia § 382 CSP. Z rovnakého dôvodu totiž najvyšší súd dovolaniu sťažovateľa vyhovel, a teda sťažovateľovu kritiku meritórne preskúmal. Tým poskytol ochranu označeným právam sťažovateľa (m. m. III. ÚS 682/2017, II. ÚS 46/2018, II. ÚS 134/2018, II. ÚS 206/2018, III. ÚS 175/2018, IV. ÚS 507/2020). Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie o nej.

15. Pokiaľ ide o namietané nenariadenie pojednávania z dôvodu odlišných skutkových záverov krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že po vrátení veci krajskému súdu je jeho povinnosťou organizovať svoj procesný postup tak, aby bola základným právam sťažovateľa poskytnutá účinná právna ochrana. V opačnom prípade bude mať sťažovateľ možnosť opätovne využiť dovolanie, v ktorom bude oprávnený predniesť voči postupu krajského súdu po vrátení veci z najvyššieho súdu námietku porušenia jeho práva na spravodlivé súdne konanie v dôsledku nenariadenia pojednávania. Ústavná sťažnosť je preto v tejto časti neprípustná podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, keďže dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu završujúceho jeho prípadný vadný postup v odvolacom konaní ešte sťažovateľ využiť nemohol.

16. Ostatná námietka spočívala v porušení povinnosti krajského súdu vysporiadať sa v odôvodnení jeho rozsudku s dôkaznou situáciou vzťahujúcou sa na zánik dlhu a splatnosť dlhu. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ], ktorej hodnovernosť krajský súd spochybnil poukazom na jej pomer k sťažovateľovi (zamestnankyňa a blízka príbuzná).

17. Ústavný súd k tomu uvádza, že sťažovateľ opomína podstatnú črtu v obraze hodnotenia dôkaznej situácie, a to práve so zameraním sa na výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ]. Okresný súd sa totiž s argumentáciou sťažovateľa týkajúcou sa zániku časti dlhu nestotožnil v prvom rade z dôvodu, že riešenie eventuálnych záväzkov spoločnosti ELEKTROMONT J.M.P., s. r. o. (jej spoločníkom a konateľom bol žalobca), voči Sociálnemu domu ANTIC, n. o. (štatutárnym orgánom bol sťažovateľ), netvorilo predmet konania a so spornou pôžičkou nesúviselo. Podľa názoru ústavného súdu tu nejde o svojvoľný názor, keďže prípadné záväzky oboch uvedených právnických osôb sa týkali subjektov odlišných od žalobcu a sťažovateľa. Krajský súd sa so záverom okresného súdu stotožnil a až na druhom mieste doplnil svoj názor o nedôveryhodnosti svedkyne [REDAKOVANÉ]. Nedôveryhodnosť však konštatoval nielen z dôvodu pomeru k sťažovateľovi, ale aj s ohľadom na skutočný obsah jej výpovede. Ten potvrdzuje aj samotný sťažovateľ v bode 55 ústavnej sťažnosti, kde rekapituluje obsah výpovede svedkyne, ktorá uviedla, že síce na stretnutí žalobcu a sťažovateľa v novembri 2017 bola prítomná, avšak „žalobca uznal opodstatnenosť výhrad sťažovateľa, týkajúcich sa neoprávnených platieb spoločnosti žalobcu vo výške presahujúcej 7 000 € (svedkyňa uviedla, že táto suma sa mala vzťahovať k elektroinštalačným prácam), a že pokiaľ ide o zvyšok žalobca so sťažovateľom sa dohodli na splátkach“. Z citovanej rekapitulácie vzhľadom na postavenie žalobcu a sťažovateľa ako štatutárných orgánov oboch právnických osôb skutočne nemožno bez pochybností ustáliť, či obsahom rokovania bol záväzok medzi právnickými osobami alebo záväzok z pôžičky medzi žalobcom a sťažovateľom. Ak teda krajský súd hodnotil, že z citovanej výpovede svedkyne nemožno vyvodit' nepochybný záver, že žalobca skutočne súhlasil so zrušením časti záväzku sťažovateľa či zaplatením zvyšku dlhu v bližšie nekonkretizovaných splátkach, pokiaľ ide o ich prípadnú výšku a obdobie, ústavný súd tento jeho záver nepovažuje za arbitrárny či ústavne neudržateľný. Dôvodom sú práve skutočnosti (potvrdené aj sťažovateľom) nasvedčujúce existencii záväzku od spornej pôžičky celkom odlišného, a to medzi oboma už uvedenými právnickými osobami. Nadväzne bolo celkom prirodzeným očakávanie krajského súdu, podľa ktorého ak sťažovateľ chcel preukázať, že uvedený odlišný záväzok bol na základe dohody medzi ním a žalobcom kompenzačne „pretransformovaný“ do obsahu právneho vzťahu vzniknutého zo spornej pôžičky, bol povinný to náležite preukázať.

18. Z uvedených dôvodov ústavný súd nepovažuje námietku skutkovej povahy prednesenú sťažovateľom v ústavnej sťažnosti za relevantnú v tom zmysle, že by si vyžadovala prijatie ústavnej

sťažnosti v časti smerujúcej voči rozsudku krajského súdu na ďalšie konanie. Meritórne prerokovanie ústavnej sťažnosti v predmetnej časti by totiž nebolo spôsobilé viesť k vyhovujúcemu výroku finálneho nálezu ústavného súdu. To je dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti v analyzovanej časti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.2. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

19. Pokiaľ ide o sťažovateľovu námietku nesprávnej interpretácie obsahu jeho dovolania najvyšším súdom, ústavný súd najprv uvádza, že zistenie skutkového stavu konajúcim súdom priamo súvisí s vyhodnotením unesenia dôkazného bremena sporovými stranami. Ide o jeden z aspektov, ktoré bezprostredne vplyvajú na ustálený skutkový stav tvoriaci následne základ pre právne posúdenie veci a rozsúdenie sporu. Preto rozpor naznačovaný sťažovateľom je len zdanlivý. Okrem toho najvyšší súd v bode 9 odôvodnenia svojho uznesenia nezotrval len na rekapitulácii v podobe nedostatočného zistenia skutkového stavu, ale túto dovoláciu námietku zúžil na nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov, konkrétne výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ]. Hodnotenie dôkazu priamo ústi do záveru o tom, či dôkaz je spôsobilý preukázať tvrdenie sporovej strany, ktorá vykonanie tohto dôkazu navrhla, prípadne v prospech ktorej bol dôkaz vykonaný. Inými slovami, výsledkom hodnotenia dôkazu je záver konajúceho súdu, či sporová strana, ktorá daný dôkaz navrhla, uniesla dôkazné bremeno týkajúce sa predneseného tvrdenia. Neunesenie dôkazného bremena nemusí byť len dôsledkom dôkaznej pasivity strany sporu, ale aj dôsledkom vyhodnotenia dôkazu sporovou stranou navrhnutého. Z uvedených dôvodov ústavný súd nevidí žiaden vnútorný rozpor v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, a to v otázke rekapitulácie podstaty dôvodov sťažovateľovho dovolania. Nadväzne nemožno uvažovať ani o sťažovateľom tvrdenej ústavne relevantnej nezrozumiteľnosti napadnutého uznesenia.

20. Ďalšia námietka spočíva v tom, že najvyšší súd iba zopakoval hodnotenie výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ] krajským súdom, a to bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom reagoval na dovoláciu argumentáciu sťažovateľa. K tomu ústavný súd uvádza, že najvyšší súd dovolanie v časti týkajúcej sa sťažovateľovej nespokojnosti s vyhodnotením dôkazov odmietol na podklade svojho ustáleného právneho názoru (bod 10.2 napadnutého uznesenia), podľa ktorého nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Ak druhoivo identifikované námietky nezakladajú prípustnosť dovolania, potom zo základného práva na súdnu ochranu nevyplýva očakávanie, že ak niektorú z nich dovolateľ v dovolaní prednesie, najvyšší súd sa bude venovať jej dôvodnosti.

21. Najvyšší súd však neopomenul ani ďalšiu svoju ustálenú rozhodovaciu prax, podľa ktorej v rámci dovolania podľa § 420 písm. f) CSP možno preskúmať závažné deficity v dokazovaní (opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov), ako aj svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04, 2Cdo/320/2020). Práve z tohto dôvodu sa najvyšší súd v bode 10.3, no predovšetkým v bode 10.4 napadnutého uznesenia zaoberal hodnotením výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ] krajským súdom z hľadiska toho, či nevedlo ku skutkovému záveru, ktorý by bol svojvoľný, neudržateľný alebo prijatý v zjavnom omyle.

Výsledok prieskumu najvyššieho súdu však bol negatívny, keďže v bode 10.4 rekapitulované závery krajského súdu zjavne nepovažoval za excesívne v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces. Ústavný súd preto dospel k záveru o ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v rovine jeho prieskumu skutkových záverov odvolacieho rozsudku krajského súdu.

22. Napokon, pokiaľ ide o tvrdenú vnútornú rozpornosť odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu, ktorý podľa sťažovateľa nerozlišuje medzi skutkovými závermi a právnymi závermi, ústavný súd konštatuje, že ide o nedôvodnú námietku. Niet pochyb, že záver o termíne splatnosti dlhu bol v okolnostiach konkrétneho sporu žalobcu a sťažovateľa otázkou skutkovou, a to obzvlášť s ohľadom na skúmanie obsahu uznania dlhu predloženého v konaní ako dôkaz. Použitie alebo nepoužitie ustanovenia konkrétneho právneho predpisu (v tomto prípade § 563 Občianskeho zákonníka) na ustálený skutkový stav je, naopak, otázkou právnou, pretože tu ide o prijatie záveru o tom, či pre rozsúdenie sporu je alebo nie je dôvodné použiť dispozíciu alebo sankciu právnej normy v konkrétnom ustanovení obsiahnutú.

23. Na argumentáciu uvedenú v predchádzajúcom odseku nadväzuje aj reakcia ústavného súdu na doplnenie ústavnej sťažnosti doručené sťažovateľom ústavnému súdu 12. septembra 2024. Sťažovateľ sa v ňom usiluje vyvolať dojem o prenositeľnosti vyhovievania jeho dovolaniu v časti o úrokoch z omeškania aj na odmietnuté dovolanie v časti istiny.

24. K tomu ústavný súd v prvom rade uvádza, že takáto podstata argumentácie sťažovateľa nie je dostatočne zrozumiteľná ani v jeho dovolaní (priložené k ústavnej sťažnosti), ale ani v ústavnej sťažnosti. V tejto rovine preto nebolo dôvodné očakávať, aby sa ňou najvyšší súd v rozhodnutí o dovolaní zaoberal a súdnu ochranu v podobe očakávanej sťažovateľom poskytol. Zároveň, vzhľadom na viazanosť ústavného súdu dôvodmi návrhu na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde), ako aj kogentnú lehotu na podanie ústavnej sťažnosti (§ 124 zákona o ústavnom súde) nemožno pripustiť rozširovanie dôvodov ústavnej sťažnosti po uplynutí lehoty na jej podanie.

25. Napriek tomu ústavný súd uvádza, že najvyšší súd čiastočne vyhovel dovolaniu sťažovateľa kvôli nerešpektovaniu § 382 CSP krajským súdom v súvislosti s použitím § 563 Občianskeho zákonníka na skutkové okolnosti sporu. Ide o ustanovenie, ktorého predmetom regulácie je určenie času splnenia dlhu, nie úprava vzniku alebo zániku akéhokoľvek záväzkovo-právneho vzťahu. Vo vzťahu k žalovanej istine sa sťažovateľ v sporovom konaní bránil poukazom na čiastočný zánik svojho záväzku podľa celkom iného ustanovenia, a to § 572 ods. 2 Občianskeho zákonníka, eventuálne argumentáciou, podľa ktorej v čase uznania jeho dlh neexistoval. Ak potom krajský súd rozhodoval v odvolacom konaní o takto koncipovanej obrane sťažovateľa, použitie § 563 Občianskeho zákonníka na rozdiel od príslušenstva žalovanej istiny neprichádzalo do úvahy. Preto aj pre prípad, že by neurčitú a nedostatočne zrozumiteľnú argumentáciu sťažovateľa v danej otázke ústavný súd vyhodnotil v súlade s doplnením ústavnej sťažnosti doručeným ústavnému súdu 12. septembra 2024, nebolo by možné nerešpektovanie § 382 CSP automaticky vzťahovať aj na rozhodovanie o istine žalovanej pohľadávky. Aj keď niet pochyb, že vo všeobecnosti existencia istiny priamo determinuje vznik príslušenstva, v reáliách predmetného sporu nešlo o otázky, ktoré by zo strany sporových strán boli rovnako právne a skutkovo argumentované.

26. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti uzneseniu najvyššieho súdu vo výroku o odmietnutí dovolania ako zjavne neopodstatnenú

podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, keďže nesignalizuje vady relevantné z pohľadu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch formulovaných sťažovateľom v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutých rozhodnutí, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania), ako aj o jeho návrhu na nariadenie dočasného opatrenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu